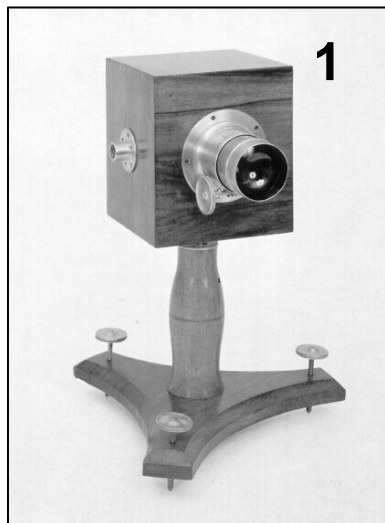

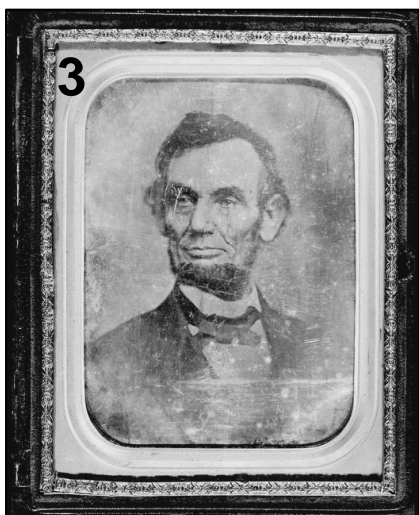
Daguerrotypie

Pravidelní čtenáři této rubriky si určitě vybaví, že v jednom z předchozích dílů jsem psal o přístroji zvaném camera obscura, jedním z prazdrojů fotoaparátu. Z camery obscury se vyvinul jakýsi „hardware“ fotografického přístroje. Tentokrát se podíváme na jednu kapitolu z vývoje fotografického „software“.

Význačný účinek světla na vlastnosti některých látek byl znám poměrně dávno. Již v 17. a 18. století se experimentovalo s roztoky sloučenin stříbra a s některými pryskyřičnými přírodními látkami. První skutečné fotografie v dějinách pořídil francouzský fyzik Joseph Nicéphore Niepce v letech 1816-1826. Jediným snímkem dochovaným dodnes (a také nejstarší dochovanou fotografií v dějinách) je pohled z okna jeho pracovny (1826-rok, kdy se podařilo snímek ustálit). Byl exponován 8 hodin na kovové desce polité roztokem asfaltu v levandulovém oleji, jejíž osvětlená místa se stala tvrdými a nerozpustnými. Neexponované plochy smyl fotograf terpentýnem a ztmavil parami jódu. Na osvětlených místech zůstal ztvrdlý asfalt, na neosvětlených prosvítala kovová destička. Reprodukci Niepceho snímku uveřejnil před časem Technický magazín, také ji uvádí Kronika techniky, ale zde by asi po průchodu scannerem a kopírkou nebyla příliš zřetelná.

V téže době konal (kromě jiných) stejné pokusy i další Francouz Louis Jacques Mandé Daguerre (1789 - 1851), malíř divadelních dekorací, bonviván a provazochodec. Spojil se s Niepcem a po Niepceově smrti (1833) pokračoval v pokusech s jeho příbuzným.

Výsledkem Daguerrových pokusů byl vynález fotografické metody nazvané po něm daguerrotypií (1838, zveřejněno 19. 8. 1839). Šlo o zachycení obrazu na postříbřenou broušenou měděnou desku vystavenou působení jódových par. To ji učinilo velmi citlivou na světlo. Takto vznikl latentní (skrytý) obraz, který se vyvolal parami rtuti a ustálil sirnatanem sodným. Daguerre si nechal vynález patentovat a dobře udělal - daguerrotypie se velmi rozšířila a stala se obrovskou módou. Na obr. 1 je daguerrotypická komora ze sbírek NTM Praha (kolem 1840), na obr. 2 je sám Daguerre. Na obr. 3. je daguerrotypický portrét Abrahama Lincolna.

Použito:

Ottova encyklopedie obecných vědomostí na CD-ROM. Aion CS, s.r.o. a AMD, v.o.s., 1997.
PATURI, F. R. *Kronika techniky*, koncepce českého vydání K. Biermann a F. Hanus. 1. vyd. Praha : Fortuna Print, spol. s r.o., 1993.

<http://rs6.loc.gov/ammem/daghtml/daghome.htm>
<http://www.cis.rit.edu/industry/f98presentations/pelz/sld029.htm>

Ing. Josef Gruber

Publikováno ve Zpravodaji SPŠ strojnické, Plzeň v červnu 2000.